

وزارت بهداشت ، درمان و آموزش پزشکی
دبیرخانه شورای آموزش پزشکی و تخصصی

برنامه آموزشی دوره تکمیلی تخصصی

ارتوپدی جراحی پا و مچ پا

Orthopedic Foot and Ankle Surgery Fellowship

واحد تدوین و برنامه‌ریزی آموزشی

فهرست مطالب

صفحه	موضوع
۲	اسامی تدوین کنندگان برنامه
۳	مقدمه - عنوان - تعریف - متخصصین مجاز ورود به دوره - طول دوره
۴	تاریخچه و سیر تکاملی دوره در ایران و جهان
۵	دلایل نیاز به این دوره - حدودنیاز به نیروی دوره دیده در این حیطه تا ۱۰ سال آینده
۶	فلسفه - رسالت - دور نما
۶	پیامدهای مورد انتظار از دانش آموختگان این دوره
۷	نقش ها و وظایف حرفه ای دانش آموختگان در جامعه
۸	توانمندی ها و مهارت های پروسیجرال مورد انتظار
۹	اسامی رشته های دوره هایی که با این دوره تداخل عملی دارند
۱۰	راهبردها و روش های آموزشی
۱۱	ساختار کلی دوره
۱۱	عناوین مباحثی که دستیاران در بخش های چرخشی به آن می پردازند به تفکیک هر بخش
۱۲	عناوین دروس
۱۳	انتظارات اخلاق حرفه ای از دستیاران
۱۷	منابع درسی که با استفاده از آنها آموزش این برنامه قابل اجرا است
۱۷	ارزیابی دستیاران
۱۸	شرح وظایف دستیاران
۱۸	حداقل های مورد نیاز در برنامه
۲۱	ارزشیابی برنامه
۲۲	استانداردهای ضروری برنامه های آموزشی
۲۳	منابع مورد استفاده برای تهیه این سند

اسامی اعضای کمیته تدوین برنامه:

نام و نام خانوادگی	رتبه دانشگاهی	دانشگاه علوم پزشکی
*دکتر ابوالفضل باقری فرد	استاد	ایران
*دکتر محمد رازی	دانشیار	ایران
*دکتر عادل ابراهیم پور	استاد	شهید بهشتی
*دکتر محمد رضا بها الدینی	استادیار	ایران
*دکتر رامین اسپندار	دانشیار	تهران
*دکتر علیرضا موسویان	دانشیار	مشهد
*دکتر حسن قندهاری	استاد	ایران

*دکتر مریم السادات مصطفوی - کارشناس تدوین و برنامه ریزی آموزشی دبیرخانه شورای آموزش پزشکی و تخصصی
*نوشین آگاهی - کارشناس تدوین و برنامه ریزی آموزشی دوره های تکمیلی تخصصی دبیرخانه شورای آموزش پزشکی و تخصصی

مراحل تدوین برنامه آموزشی:

ضرورت دوره تکمیلی تخصصی ارتوپدی جراحی پا و مچ پا در سی و دومین کمیته سیاستگذاری، راه اندازی و گسترش رشته ها و دوره های تکمیلی تخصصی پزشکی در تاریخ ۱۳۹۹/۱۱/۵ مطرح و مورد تصویب قرار گرفت.
تدوین برنامه آموزشی دوره تکمیلی تخصصی ارتوپدی جراحی پا و مچ پا در تاریخ ۱۴۰۰/۳/۳۰ در کمیته تدوین برنامه آموزشی مورد بررسی قرار گرفت.
برنامه آموزشی دوره تکمیلی تخصصی ارتوپدی جراحی پا و مچ پا در تاریخ ۱۴۰۱ / ۸ / ۱۷ در کمیسیون تدوین و برنامه ریزی آموزشی مورد بررسی و تصویب قرار گرفت.
برنامه آموزشی دوره تکمیلی تخصصی ارتوپدی جراحی پا و مچ پا در تاریخ ۱۴۰۱/۹/۱۲ در کمیسیون دائمی معین مورد بررسی و تصویب قرار گرفت و در نود و هشتمین نشست شورای آموزش پزشکی و تخصصی در تاریخ ۱۴۰۱/۱۲/۲۱ تنفیذ گردید.

مقدمه :

پیشرفت شگرف و رشد دائمی دانش و فناوری در حیطه های مختلف موجب تغییر نیاز جامعه به خدمات علمی و تخصصی می شود و این تغییرات ایجاب می کند که دانشگاه های تربیت کننده نیروهای تخصصی، همسو با این تغییرات، شیوه های آموزشی و برنامه های خود را مورد بازنگری قرار دهند . رشته ارتوپدی و دوره های تکمیلی تخصصی مربوطه نیز از این امر مستثنی نمی باشد. با توجه به این که بخش قابل توجهی از بیماری های ارتوپدی را جراحی پا و مچ پا بصورت خاص در بیماران مرحله نهایی در پای دیابتی، سکنه مغزی و اختلالات نورولوژیک بالغین و کودکان، بدشکلی های ناتوان کننده روماتولوژیک و آسیبهای ورزشی بسیار شایع در محدوده پا و مچ پا ، تومورها و سایر موارد تشکیل می دهد، آموزش پزشکان دوره تکمیلی تخصصی ارتوپدی جراحی پا و مچ پا ضروری و حائز اهمیت به نظر میرسد و با توجه به اینکه در رشته تخصصی ارتوپدی، آموزشهای به روز در این زمینه کافی نمیباشد دستیابی به یک برنامه آموزشی مدون ضروری به نظر میرسد .

عنوان دوره به فارسی و انگلیسی :

دوره تکمیلی تخصصی ارتوپدی جراحی پا و مچ پا

Orthopedic Foot and Ankle Surgery Fellowship

تعریف دوره :

دوره تکمیلی تخصصی ارتوپدی جراحی پا و مچ پا یک دوره بالینی است که از رشته تخصصی ارتوپدی منشعب شده است و دانش آموختگان آن در پیشگیری، تشخیص، درمان و مراقبت بیماران مبتلا به اختلالات پا و مچ پا ، تروماهای ورزشی، آسیبها و عوارض ناشی از تروما، تومور و سایر بیماریهای مربوط به پا و مچ پا فعالیت دارند و دانش و مهارتهای تخصصی خود را در زمینه های آموزشی، پژوهشی و خدمات سلامت در اختیار جامعه قرار خواهند داد.

متخصصین مجاز ورود به دوره :

دارندگان مدرک دانشنامه تخصصی در رشته ارتوپدی مجاز ورود به این دوره تکمیلی تخصصی می باشند.

طول دوره آموزش :

طول آموزش در این دوره تکمیلی تخصصی ۱۸ ماه است .

تاریخچه و سیر تکاملی دوره در جهان و ایران :

در جهان

جراحی پا و مچ پا منشعب از جراحی ارتوپدی می باشد. نیاز به تمرکز بیشتر، تجربه بیشتر و پیچیده بودن بیماریهای پا و مچ پا باعث شد تا پیشکسوتان این رشته، دوره فلوشیپ جراحی پا را در ۳۰ سال اخیر راه اندازی کنند. فلوشیپهای اولیه بصورت **travelling fellowship** با گذراندن این دوره در کنار اساتید خاص و با تجربه این کار در آمریکا و اروپا وارد این رشته شده اند و امروزه مراکز بزرگی در آمریکا و اروپا فلوشیپ رسمی این رشته را تربیت می کنند. این حرکت باعث پیشرفت سریع جراحی پا در سالهای اخیر با تغییرات شگرف در مفاهیم درمانی، معاینه، پیگیری و تکنیک های جراحی اختلالات پا شده است.

الف - انجمن ارتوپدی پا و مچ پا در بریتانیا از سال ۱۹۷۵ تشکیل شد و آموزش فلوشیپ به ۱۹۸۸ برمی گردد. AOFAS از سال ۲۰۰۸ فلوشیپ رسمی آموزش می دهد.

ب- مراکزی که در آمریکا فلوشیپ این دوره را تربیت می کنند:

- 1- [Alabama Foot & Ankle Fellowship at U. of Alabama at Birmingham \(UAB\) - 3578](#)
- 2- [Allegheny General Hospital Foot and Ankle Fellowship - 3971](#)
- 3- [Andrews Institute Athletic Foot & Ankle Center - 4664](#)
- 4- [American Sports Medicine Institute \(ASMI\) Foot and Ankle Fellowship - 5430](#)
- 5- [Baylor University Medical Center Foot & Ankle Surgery - 3973](#)
- 6- [Beaumont Health Foot and Ankle Orthopaedics, Royal Oak Program - 5208](#)
- 7- [Brown University Foot and Ankle Fellowship - 3608](#)
- 8- [Cedars-Sinai Medical Center Foot and Ankle Fellowship - 5043](#)
- 9- [Charleston-Medical University of South Carolina Foot and Ankle Fellowship - 7706](#)
*New Program
- 10- [Cleveland Clinic Foundation Orthopaedic Dept. - 3602](#)
- 11- [Duke University Medical Center - 3595](#)
- 12- [Emory Orthopaedic Foot and Ankle Fellowship - 5388](#)
- 13- [Florida Orthopaedic Institute / Tampa General Hospital - 3584](#)
- 14- [Grand Rapids Orthopaedic Foot and Ankle Fellowship - 3592](#)15
- 15- [University of Toronto Foot and Ankle Fellowship Program - 5195](#)
- 16- [University of Utah Foot and Ankle Fellowship - 3612](#)
- 17- [University of Virginia Foot and Ankle Program - 5033](#)
- 18- [University of Washington-Harborview Medical Center - 3975](#)
- 19- [UTMB Orthopedic Foot and Ankle Fellowship - 4557](#)
- 20- [Washington University School of Medicine-St. Louis - 3594](#)

انگلستان :

21- BOFAS established the Advanced Foot & Ankle Fellows Forum in 2016. This an invitational three day course, which delivers an update on the current literature, sessions on the skills to be a new Consultant and a surgical “tips and tricks” day in a cadaver laboratory.

همچنین جامعه جراحی پا و مچ پا اروپا بصورت مشترک با دانشگاه لاوا در آمریکا پوزیشن فلوشیپ این رشته را بصورت فلو پژوهشگر برای ارتوپدهای اروپایی راه اندازی کرده اند.

در ایران:

در ایران جراحی های پا و مچ پا توسط متخصصین ارتوپدی به صورت غیر متمرکز از سالها قبل انجام می شود. با توجه به گستردگی و تغییرات مفاهیم و اصول درمانی شامل اصلاح بدشکلی ها، ترانسفر تاندونها، بازسازی لیگامانها و .. از نظر مفهومی و تکنیکال و از طرفی وسعت زیاد اختلالات این رشته، در سالهای اخیر این رشته در سیستم آکادمیک ایران کم رنگ تر از همیشه شده و آموزشهای این رشته محدود به مراجعات بسیار کوتاه مدت فردی ارتوپد های علاقه مند در دیگر مراکز دنیا شده است.

در ایران اقدامات مرتبط به صورت غیر متمرکز و پراکنده از سالها قبل انجام می شده است. سابقه آموزش فلو بصورت غیر رسمی تا کنون در دانشگاههای مشهد، ایران، تهران و شهید بهشتی بصورت موردی وجود داشته است.

دلایل نیاز به این دوره :

- کمبود نیروهای با مهارت و دانش فلوشیپ تخصصی و متمرکز در مقوله جراحی پا و مچ پا ؛
- نیاز بیمارستان های آموزشی ارتوپدی به داشتن نیروهای کارآمد در زمینه بیماریها و درمانهای اختلالات پا و مچ پا با علم به روز و مطلع از تغییرات جدید؛
- افزایش سن جامعه و نیاز به افزایش دانش و تجربه در بیماریهای ناشی از افزایش سن ، سگته، پوکی استخوان و آرتروز در این مفاصل ؛
- نیاز بیماران روماتولوژی جهت تشخیص و درمان عوارض ناشی از بیماری مچ پا و پا؛
- ارتقا آموزش و پژوهش در زمینه بیماریهای پا و مچ پا ؛
- نظارت بر انجام به موقع اقدامات لازم غیر جراحی و جراحی در درمان بیماران ترومای پا و مچ پا وعوارض ناشی از تروما؛
- نیاز کشورهای منطقه به آموزش دوره تکمیلی تخصصی و درمان عوارض بیماری های پا و مچ پا ؛
- نیاز به مدیریت درمان تخصصی، جهت ترمیم و بازسازی آسیبهای لیگامانی و غضروف مفصل به صورت باز یا آرتروسکوپی در پی افزایش آسیبهای ورزشی مچ پا و پا؛
- ضرورت حضور اعضاء هیات علمی که این دوره را در مراکز دانشگاهی طی کرده اند جهت بالا بردن سطح استانداردهای آموزشی در مقاطع مختلف آموزشی؛
- کمک به تولید علم در زمینه جراحی پا و مچ پا با توسعه منطقی این دوره در کشور؛
- این دوره در دانشگاه های معتبر دنیا وجود دارد و پیشرفت دانش و فناوری در این حیطه تخصصی ایجاب می کند که دانشگاه های واجد شرایط در کشور در این زمینه نیز فعالیت داشته باشند.

حدود نیاز به تربیت متخصص در این دوره در ده سال آینده :

* چنانچه هدف اصلی تربیت نیروی مورد نیاز برای دانشگاههای تربیت کننده دستیار باشد حدود نیاز به شرح زیر خواهد بود:

در حال حاضر ۲۳ دانشگاه وظیفه تربیت دستیار در رشته ارتوپدی را بر عهده دارند اگر برای هر دانشگاه حداقل ۱ نفر در نظر گرفته شود ، لذا تخمین زده می شود که با در نظر گرفتن رشد جمعیت ، رشد مراکز تربیت متخصص و محاسبه ۳۰ سال کار برای هر متخصص ، حدود نیاز به نیروی متخصص در دوره جراحی پا و مچ پا برای ۱۰ سال آینده ۲۳ نفر خواهد بود .

Philosophy (Beliefs & Values)

فلسفه (ارزشی ها و باورها) :

- در تدوین این برنامه ، بر ارزش های زیر تاکید می شود :
- تاکید بر سلامت محوری و بهبود کیفیت زندگی بیماران با اختلالات پا
  - حرکت در جهت برقراری عدالت در سلامت و ارائه خدمات بهداشتی درمانی به عنوان یک اولویت ملی
  - رعایت اصول اخلاق اسلامی و حرفه ای
  - ارائه مناسب ترین درمان بیماران با استفاده از جدید ترین متدهای جراحی پا
  - حفظ کرامت انسانی و اخلاق حرفه ای در برخورد با بیماران
  - ارتقا سطح علمی رشته تخصصی ارتوپدی و جراحی پا و مچ پا در ایران

Mission:

رسالت (ماموریت):

رسالت این دوره، تربیت نیروهای متخصص دوره دیده آگاه به مسائل علمی روز، توانمند، مسئولیت پذیر و حساس به سلامت افراد و جامعه در حیطه جراحی پا و مچ پا است که تخصص خود را در زمینه های پیشگیری، تشخیصی، درمانی، آموزشی و پژوهشی در اختیار افراد جامعه قرار دهند.

Vision:

دورنما (چشم انداز):

در ۱۰ سال آینده ، این دوره در کشور ، از لحاظ استانداردهای آموزشی ، تولیدات پژوهشی و ارائه خدمات پزشکی به مردم، در منطقه در ردیف کشورهای برتر و مطرح خواهد بود.
- با دانشگاه های معتبر جهانی در همکاری در جهت اهداف دوره ارتباط برقرار نماید.

Expected outcomes

پیامد های مورد انتظار از دانش آموختگان:

- انتظار می رود دانش آموختگان این دوره قادر باشند:
- با بیماران ، اعضای تیم سلامت و مسئولین سلامت ، برای رفع مشکل بیمار یا جامعه ارتباط موثر و مناسب حرفه ای برقرار نمایند.
  - با اخذ شرح حال ، انجام معاینات و ارزیابی های بالینی و پاراکلینیکی بیماری را تشخیص دهند.
  - رویکردها و روش های پیشگیری، تشخیصی، درمانی و مراقبتی مناسب را انتخاب و آنها را با تسلط و مهارت کافی جهت رفع مشکل بکار گیرند.
  - در آموزش رده های مختلف اعم از بیماران و همراهان آنها ، جامعه عمومی و جامعه دانشگاهی در زمینه تخصصی مربوطه توانایی کافی داشته باشند.
  - در نظام پژوهشی کشوری همکاری و تعامل سازنده داشته باشند.
  - با متخصصین رشته ها و دوره های مختلف تعامل سازنده داشته باشند.
  - با پیشنهاد یا بکارگیری راهکارهای مختلف در ارتقای وضعیت سلامت جامعه نقش موثر ایفا نمایند.
  - در کلیه اقدامات، مسائل مرتبط با اخلاق حرفه ای را رعایت نمایند.

نقش‌ها و وظایف حرفه ای دانش آموختگان در جامعه: Roles and Tasks

نقش‌ها و وظایف حرفه ای دانش آموختگان به شرح زیر است:

پیشگیری:

* پیشگیری از ایجاد بیماری و عوارض مرتبط با آن

تشخیصی - درمانی - مراقبتی :

- * برقراری ارتباط موثر حرفه ای با جامعه، بیماران ، همراهان بیماران ، اعضای تیم سلامت و مسئولین مددکاری و مسئولین نظام سلامت جهت رفع مشکل بیمار .
- * تشکیل پرونده پزشکی برای بیماران .
- * اخذ شرح حال و انجام معاینات تخصصی و ثبت یافته ها در پرونده .
- * درخواست منطقی آزمایشات پاراکلینیکی تشخیصی .
- * انجام رویه های تشخیصی ('Diagnostic procedures') مجاز مندرج در این برنامه .
- * درخواست مشاوره های تخصصی موردنیاز .
- * تشخیص بیماری و ثبت آن در پرونده .
- * انتخاب رویکرد مناسب درمانی اعم از درمان های دارویی ، جراحی یا توانبخشی ، نگهدارنده (تسکینی یا حمایتی) برای بیماران و بکارگیری آن تا حد مجاز مرتبط با رشته برای آنها .
- * تجویز منطقی دارو در درمان های دارویی .
- * تجویز اقدامات توانبخشی موردنیاز .
- * پیگیری بیماران و در صورت نیاز ارجاع آنها .
- * ثبت اطلاعات و تنظیم مدارک پزشکی مرتبط .

آموزشی :

- * آموزش جامعه ، بیماران ، همراهان ، اعضای تیم سلامت و دانشجویان.
- * مشارکت در تدوین متون آموزشی و دستورالعمل ها در حیطه تخصصی مرتبط با نظام سلامت .

مشاوره ای :

- * ارائه مشاوره تخصصی به بیماران ، همراهان ، متخصصین دیگر ، مدیران نظام سلامت و مراجع و سازمان های قانونی .

پژوهشی :

- * همکاری در طرح های پژوهشی نظام سلامت و دانشگاهی .
- * همکاری در طرحهای پژوهشی کشوری و به خصوص ریجیستری بیماری های مرتبط.
- * نشر یا گزارش نتایج تحقیقات انجام شده به مسئولین نظام سلامت .
- * گزارش بیماری ها و مشکلات سلامتی مربوط به حیطه تخصصی در جامعه و ارائه راهکارهای اصلاحی به مسئولین نظام سلامت .

مدیریتی :

- * رهبری و مدیریت تیم سلامت در حیطه تخصصی مربوطه

توانمندی هاومهارت های پروسیجرال مورد انتظار: Expected Competencies & Procedural Skills الف: توانمندی های عمومی: (General Competencies)

گردآوری و ثبت اطلاعات:

- برقراری ارتباط موثر حرفه ای
- اخذ شرح حال تخصصی
- ارزیابی و معاینه تخصصی بیماران
- درخواست منطقی آزمایشات پاراکلینیکی
- ثبت اطلاعات و تنظیم مدارک پزشکی

استدلال بالینی، تشخیص و تصمیم گیری برای بیمار:

- تفسیر آزمایشات پاراکلینیکی
- ادغام یافته های بالینی و پاراکلینیکی
- استنتاج و قضاوت بالینی
- تشخیص بیماری
- تصمیم گیری بالینی جهت حل مساله بیمار

اداره بیمار (Patient Management):

- مراقبت از بیمار (Patient care)
- تجویز منطقی دارو (نوشتن نسخه دارویی و order)
- انتخاب مناسبترین رویکرد تشخیصی - درمانی و اجرای آن برای بیمار
- درخواست و ارائه مشاوره پزشکی
- ایجاد هماهنگی های لازم و ارجاع بیمار
- آموزش بیمار
- پیگیری بیمار

توانمندی های دیگر:

- پایش سلامت جامعه
  - پژوهش
  - رهبری و مدیریت
  - ارائه مشاوره های تخصصی
  - حمایت و دفاع از حقوق بیماران
  - طبابت مبتنی بر شواهد
  - استفاده از رایانه و جستجوی اطلاعات علمی در منابع الکترونیکی
- تذکر: دستیاران در طول دوره تخصصی خود، اکثر توانمندیهای فوق را کسب و در مقاطع بالاتر بر آن ها مسلط خواهند شد.

ب: مهارت های پروسیجرال (اقدامات تشخیصی - درمانی):

کل دفعات	انجام مستقل	مشاهده و کمک در انجام	پروسیجر (procedure)
۱۵۰	۱۰۰	۵۰	شکستگی ها و دررفتگی های پیچیده در ناحیه پا و مچ پا
۵۰	۳۰	۲۰	نان یونیون ها و مالیونیون های عفونی و غیر عفونی در مچ پا و پا
۱۲۰	۷۰	۵۰	آسیبهای ورزشی پا و مچ پا شامل ایمپینجمنتها، آسیبهای لیگامانی ، آسیبهای تاندونی و غضروفی
۲۰	۵	۱۵	پای دیابتی و شارکوت
۲۰	۵	۱۵	پای روماتوئید
۲۰	۵	۱۵	تومور پا و مچ پا
۹۰	۵۰	۴۰	اصلاح دفرمیتی پا و مچ پا
۱۰۰	۷۰	۳۰	آرتروسکوپی تشخیصی و درمانی
۴۰	۲۵	۱۵	آرتروپلاستی یا فیوژن پا و مچ پا
۳۰	۱۵	۱۵	انواع تاندون ترانسفر
۲۰	۱۰	۱۰	درمان بیماری های مادرزادی پا و مچ پا
۱۰	۵	۵	جراحیهای زیبایی پا

اسامی رشته ها یا دوره هایی که با این دوره در انجام بعضی پروسیجرها همپوشانی یا تداخل باز دارنده دارند:

الف: همپوشانی در انجام بعضی پروسیجرها: این دوره در انجام بعضی اقدامات تشخیصی - درمانی (procedures) با رشته های جراحی پلاستیک، جراحی عروق، طب فیزیکی و توانبخشی ، طب ورزشی و دوره تکمیلی تخصصی ارتوپدی کودکان همپوشانی دارد .

ب : تداخل حرفه ای: این دوره با هیچ رشته ای تداخل ندارد.

Educational Strategies:

راهبردهای آموزشی :

این برنامه بر راهبردهای زیر استوار است :

☒ تلفیقی از دانشجو و استادمحوری ☒	☒ یادگیری مبتنی بر وظایف (task based) ☒
☐ یادگیری جامعه نگر (community oriented) ☐	☒ یادگیری مبتنی بر مشکل (problem based) ☒
☒ آموزش بیمارستانی (hospital based) ☒	☒ یادگیری مبتنی بر موضوع (subject directed) ☒
☐ یادگیری سیستماتیک ☐	☒ یادگیری مبتنی بر شواهد (evidence based) ☒
	☒ مولتی دیسیپلینری همراه با ادغام موضوعی در صورت نیاز ☒

روش‌ها و فنون آموزش (روش‌های یاددهی و یادگیری) : Teaching & Learning Methods :

در این دوره ، عمدتاً از روش‌ها و فنون آموزشی زیر بهره گرفته خواهد شد :

* self education, self study

* انواع کنفرانس‌های داخل بخشی ، بین بخشی ، بیمارستانی ، بین رشته‌ای و بین دانشگاهی

* بحث در گروه‌های کوچک - کارگاه‌های آموزشی - ژورنال کلاب و کتاب خوانی - case presentation -
توموربورد

* گزارش صبحگاهی - راندهای کاری و آموزشی - انجام مشاوره‌های تخصصی همراه با استاد - آموزش سرپایی -

آموزش در اتاق عمل یا اتاق پروسیجر - کلیشه خوانی - تحلیل بیماران دشوار

* استفاده از تکنیک‌های آموزش از راه دور بر حسب امکانات .

* مشارکت در آموزش رده‌های پایین تر .

* روش و فنون آموزشی دیگر بر حسب نیاز و اهداف آموزشی .

* یادگیری مبتنی بر سیمولاتور

ساختار کلی دوره آموزشی:

مدت زمان (ماه)	محتوی - اقدامات	بخش ، واحد یا عرصه آموزش
حداقل ۲ روز در هفته در طول دوره	ویزیت بیماران سرپایی در درمانگاه و اورژانس - انتخاب ، تشکیل پرونده و بستری بیماران - پیگیری مشاوره های تخصصی بیماران - انجام پروسیجرهای سرپایی - آموزش رده های پایین تر - پاسخگویی به مشاوره های تخصصی درخواست شده و اقدامات دیگر طبق برنامه های تنظیمی بخش	درمانگاه و اورژانس
هر روز	آموزش ، پیگیری ویزیت بیماران بستری شده - مراقبت از بیماران - تثبیت بیماران بستری شده در بخش - انجام پروسیجرهای تشخیصی درمانی بر بالین بیمار - آموزش رده های پایین تر و اقدامات دیگر طبق برنامه های تنظیمی بخش	بخش بستری
حداقل ۲ روز در هفته در طول دوره	شرکت در عمل های جراحی بصورت کمک و انجام مستقل ، طبق برنامه تنظیمی بخش .	اتاق عمل
۱ روز در هفته به صورت موردی در طول دوره	شرکت در انجام پروسیجرها بصورت کمک یا انجام مستقل ، طبق برنامه تنظیمی بخش	اتاق پروسیجر
۱ ماه	آشنایی با اورتزها و پروتزهای مرتبط و آموزش پیگیری و تجویز	مرکز اورتز پروتز
۲ ماه	آشنایی با اصول جراحی فلپ و انواع پوششهای نسج نرم	بخش چرخشی* جراحی پلاستیک ، ترمیمی و سوختگی

توضیحات: * Optional است

عناوین مباحثی که باید دستیاران در بخش های چرخشی به آنها بپردازند (به تفکیک هر بخش):

بخش جراحی پلاستیک و ترمیمی: اصول تشخیصی و درمانی جراحی فلپ و انواع پوششهای نسج نرم

مرکز اورتز پروتز: آشنایی با اورتزها و پروتزهای مرتبط و آموزش پیگیری و تجویز

عناوین دروس اعم از عمومی، تخصصی پایه یا تخصصی بالینی :

عناوین دروس اعم از عمومی، تخصصی پایه یا تخصصی بالینی :

Biomechanics of the Foot and Ankle, Principles of the Physical Examination of the Foot and Ankle, Imaging of the Foot and Ankle, Conservative Treatment of the Foot, Hallux Valgus, Lesser Toe Deformities, Keratotic Disorders of the Plantar Skin, Bunionettes, Sesamoids and Accessory Bones of the Foot, Toenail Abnormalities, Disorders of the Nerves, Plantar Heel Pain, Soft Tissue Disorders of the Foot, Infections of the Foot, Dermatology of the Foot and Lower Extremity, Soft Tissue Reconstruction for the Foot and Ankle, Arthritis of the Foot and Ankle, Treatment of Hindfoot and Midfoot Arthritis, Ankle Arthritis, Ankle Replacement, Impingement syndromes of the foot and ankle, The shoe in sports, Ring External Fixation in the Foot and Ankle, Disorders of Tendons, Pes Planus, Pes Cavus, Diabetes, Amputations of the Foot and Ankle, Lower Limb Prosthetics, Athletic Injuries to the Soft Tissues of the Foot and Ankle, Stress Fractures of the Foot and Ankle, Arthroscopy of the Foot and Ankle, Congenital Foot Deformities, Congenital and Acquired Neurologic Disorders, Dislocations of the Foot, Pilon Fractures, Ankle Fractures, Fractures of the Calcaneus, Fractures and Fracture-Dislocations of the Talus, Fractures of the Midfoot and Forefoot

انتظارات اخلاق حرفه ای (Professionalism) از دستیاران:

I- اصول اخلاق حرفه ای

از دستیاران و دانش آموختگان این رشته انتظار می رود:

الف- در حوزه نوع دوستی

- (۱) منافع بیمار را بر منافع خود ترجیح دهند.
- (۲) در مواجهه با بیماران مختلف عدالت را رعایت کنند.
- (۳) در برخورد با بیماران به تمام ابعاد جسمی، روانی واجتماعی آنان توجه داشته باشند.
- (۴) در تمامی مراحل مراقبت از بیماران وقت کافی صرف نمایند.
- (۵) به خواسته ها و آلام بیماران توجه داشته باشند.
- (۶) منشور حقوق بیمار را در شرایط مختلف رعایت کرده و از آن دفاع کنند.

ب- در حوزه وظیفه شناسی و مسئولیت

- (۱) نسبت به انجام وظائف خود تعهد کافی داشته باشند.
- (۲) به سوالات بیماران پاسخ دهند.
- (۳) اطلاعات مربوط به وضعیت بیمار را با مناسبترین شیوه در اختیار وی و همراهان قرار دهند.
- (۴) از دخالتهای بی مورد در کار همکاران پرهیز نمایند و با اعضای تیم سلامت تعامل سازنده داشته باشند.
- (۵) در تمامی مراحل مراقبت و انتقال بیماران احساس مسئولیت نمایند.
- (۶) برای مصاحبه، انجام معاینه و هر کار تشخیصی درمانی از بیماران اجازه بگیرند.
- (۷) در رابطه با پیشگیری از تشدید بیماری، بروز عوارض، ابتلای مجدد، انتقال بیماری و نیز بهبود کیفیت زندگی به طور مناسب به بیماران آموزش دهند.

ج- در حوزه شرافت و درستکاری

- (۱) راستگو باشند.
- (۲) درستکار باشند.
- (۳) رازدار باشند.
- (۴) حریم خصوصی بیمار را رعایت نمایند.

د- در حوزه احترام به دیگران

- (۱) به عقاید، آداب، رسوم وعادات بیماران احترام بگذارند.
- (۲) بیمار را به عنوان یک انسان در نظر گرفته، نام و مشخصات وی را با احترام یاد کنند.
- (۳) به وقت بیماران احترام گذاشته و نظم و ترتیب را رعایت نمایند.
- (۴) به همراهان بیمار، همکاران و کادر تیم درمانی احترام بگذارند.
- (۵) وضعیت ظاهری آنها مطابق با شئون حرفه ای باشد.

ه- در حوزه تعالی شغلی

- (۱) انتقاد پذیر باشند.
- (۲) محدودیت های علمی خود را شناخته، در موارد لازم مشاوره و کمک بخواهند.
- (۳) به طور مستمر، دانش و توانمندیهای خود را ارتقاء دهند.
- (۴) اقدامات تشخیصی درمانی مناسب را مطابق با امکانات و دستاوردهای علمی در دسترس انجام دهند.
- (۵) استانداردهای تکمیل پرونده پزشکی و گزارش نویسی را رعایت کنند.

II - راهکارهای عمومی برای اصلاح فرآیند آموزش اخلاق حرفه ای در محیط های آموزشی :

انتظار می رود، دستیاران، در راستای تحکیم اخلاق حرفه ای در محیط های آموزشی با کمک استادان خود در جهت اقدامات زیر تلاش نمایند:

کمک به فراهم کردن شرایط فیزیکی (Setting) مناسب :

- فراهم ساختن شرایط مناسب برای انجام امور شخصی و خصوصی در محیط های آموزشی و درمانی نظیر استفاده از پرده و پاراوان در هنگام معاینات و غیره
- حضور یک پرستار همجنس بیمار یا همراه محرم او در کلیه معاینات پزشکی در کنار پزشک (دستیار) و بیمار
- فراهم کردن سیستم هم اتاقی بیمار و همراه (مثلاً مادر و کودک در بخش های کودکان)
- ایجاد محیط مناسب، مطمئن و ایمن متناسب با باور های دینی و فرهنگی بیماران، همراهان، استادان و فراگیران نظیر فراهم ساختن محل نماز و نیایش برای متقاضیان

کمک به اصلاح فرآیندهای اجرایی :

- همکاری با مدیران اجرایی بیمارستان در جهت اصلاح فرآیندهای اجرایی نظیر فرآیند های جاری در بخش های پذیرش ، بستری ، تامین دارو ، تجهیزات و ترخیص بیماران به طوری که بیماران سردرگم نشوند و امور را به آسانی طی کنند.
- تکریم مراجعین و کارکنان بیمارستان ها
- توجه به فرآیندهای اجرائی بیمارستان در جهت تسهیل ارائه ی خدمات و رفاه حداکثری بیماران و ارائه ی پیشنهادات اصلاحی به مدیران بیمارستان

کمک به فراهم شدن جو مناسب آموزشی :

- مشارکت در ایجاد جو صمیمی و احترام آمیز در محیط های آموزشی
- تلاش در جهت حذف هرگونه تهدید و تحقیر در محیط های آموزشی
- همکاری های مناسب و موثر بین بخشی و بین رشته ای
- سازمان دهی و مشارکت در کارهای تیمی
- تشویق به موقع عملکرد مناسب کارکنان، دستیاران سال پایین تر و فراگیران دیگر
- مشارکت در معرفی الگوها به مسئولین آموزشی
- مشارکت فعال در تقویت Role modeling
- تلاش در جهت تقویت ارتباطات بین فردی
- مشارکت و همکاری در تدوین ارائه ی دستورالعمل های آموزشی به فراگیران (Priming)
- رعایت حقوق مادی، معنوی و اجتماعی استادان، دانشجویان و اعضای تیم سلامت

ترویج راهبرد بیمار محوری :

- حمایت از حقوق مادی ، معنوی و پزشکی بیماران اعم از جسمی ، روانی و اجتماعی (با هر نژاد ، مذهب ، سن ، جنس و طبقه اقتصادی اجتماعی) ، در تمام شرایط
- جلب اعتماد و اطمینان بیمار در جهت رعایت حقوق وی
- ارتباط اجتماعی مناسب با بیماران نظیر: پیش سلامی ، خوشرویی ، همدردی ، امید دادن ، و غیره
- پاسخگویی با حوصله به سوالات بیماران در تمامی شرایط

- آموزش نحوه ی پاسخگویی مناسب به سوالات بیماران به دستیاران سال پایین تر و فراگیران دیگر
- معرفی خود به عنوان پزشک مسئول به بیمار، همچنین معرفی دستیاران سال پایین تر ، کارورز ، کارآموز و پرستار با نام و مشخصات به بیماران
- پرسش از عادات غذایی ، خواب ، استحمام و تمایلات رفاهی بیماران و کمک به فراهم کردن شرایط مورد نیاز برای آن ها
- توجه به بهداشت فردی بیماران.
- توجه به کمیت و کیفیت غذای بیماران در راند های آموزشی و کاری
- توجه به نیاز های بیماران برای اعمال دفعی آسوده در راند های آموزشی و کاری با تاکید بر شرایط خصوصی آنان
- توجه به ایمنی بیمار (Patient Safety) در کلیه ی اقدامات تشخیصی و درمانی
- کمک در فراهم کردن شرایط آسان برای نماز و نیایش کلیه بیماران متقاضی ، با هر آیین و مذهب در بخش ، به ویژه ، برای بیماران در حال استراحت مطلق .
- احترام به شخصیت بیماران در کلیه شرایط .
- پوشش مناسب بیماران در هنگام معاینات پزشکی
- احترام و توجه به همراهان و خانواده بیماران
- تجویز هرگونه دارو ، آزمایش و تجهیزات درمانی با توجه به وضعیت اقتصادی و نوع پوشش بیمه ای بیماران و اجتناب از درخواست آزمایشات گران قیمت غیرضروری
- استفاده مناسب از دفترچه و تسهیلات بیمه ای بیماران
- ارتباط با واحدها و مراجع ذی صلاح نظیر واحد مددکاری ، در باره رفع مشکلات قابل حل بیماران
- اخذ اجازه و جلب رضایت بیماران برای انجام معاینات و کلیه پروسیجرهای تشخیصی و درمانی
- رعایت استقلال و آزادی بیماران در تصمیم گیری ها
- خودداری از افشای مسائل خصوصی (راز) بیماران
- ارائه ی اطلاعات لازم به بیماران در باره ی مسائل تشخیصی درمانی نظیر: هزینه ها - مدت تقریبی بستری و غیره در مجموع ، رعایت STEEP به معنای :
  - ارائه ی خدمات ایمن (safe) به بیماران
  - ارائه ی خدمت به موقع (Timely) به بیماران
  - ارائه ی خدمت با علم و تجربه ی کافی (Expertise) به بیماران
  - ارائه ی خدمت مؤثر و با صرفه و صلاح (Efficient) به بیماران
  - و در نظر گرفتن محوریت بیمار (Patient Centered) در کلیه ی شرایط

مشارکت و ترغیب آموزش و اطلاع رسانی نکات مرتبط با اخلاق :

- آموزش ارتباط مناسب و موثر حرفه ای به دستیاران سال پایین تر و فراگیران دیگر
- مشارکت در آموزش مسائل اخلاق حرفه ای به دستیاران سال پایین تر و دانشجویان
- آموزش یا اطلاع رسانی منشور حقوقی بیماران ، مقررات Dress Code و مقررات اخلاقی بخش به دستیاران سال پایین تر و فراگیران دیگر
- اشاره مستمر به نکات اخلاقی در کلیه فعالیت ها و فرآیند های آموزشی نظری و عملی نظیر : گزارشات صبحگاهی ، راندها ، کنفرانس ها ، درمانگاه ها و اتاق های عمل
- نقد اخلاقی فرآیندهای جاری بخش در جلسات هفتگی با حضور استادان، دستیاران و فراگیران دیگر
- فراهم کردن شرایط بحث و موشکافی آموزشی در مورد کلیه سوء اقدامات و خطاهای پزشکی (Malpractices) پیش آمده در جلسات هفتگی با حضور استادان، دستیاران و فراگیران دیگر
- مشارکت دادن فراگیران رده های مختلف ، در برنامه های آموزش بیماران

جلب توجه مستمر دستیاران سال پایین تر و فراگیران دیگر به سایر موارد اخلاقی از جمله :

- برخورد احترام آمیز با نسوج ، اعم از مرده یا زنده
- برخورد احترام آمیز با اجساد فوت شدگان
- همدردی با خانواده فوت شدگان
- نگهداری و حفظ اعضای بدن بیماران ، عملکرد طبیعی اندام ها و حفظ زیبایی بیماران تا حدی که دانش و فناوری روز اجازه می دهد
- احترام به حقوق جنین ، از انعقاد نطفه تا تولد در شرایطی که مجوز اخلاقی و شرعی برای ختم حاملگی نیست
- اهمیت دادن به وقت های طلایی کمک به بیماران و اجتناب از فوت وقت به منظور جلوگیری از دست رفتن شانس بیمار برای زندگی یا حفظ اعضای بدن خود
- تجویز منطقی دارو و در خواست های پاراکلینیک
- رعایت Clinical Governance در کلیه ی تصمیم گیری های بالینی ، تجویز ها و اقدامات تشخیصی درمانی

پایش و نظارت مستمر فراگیران :

- حضور در کلیه برنامه های آموزشی (گزارشات صبحگاهی - راندهای کاری و آموزشی - درمانگاه - کشیک های شبانه - تومور بورد - سی پی سی - و غیره) و نظارت بر حضور سایر فراگیران از طریق واگذاری مسئولیت ، پیگیری تلفنی و حضور در کشیک ها ، سرکشی به درمانگاه ها و اورژانس ها و نظایر آن ، به منظور ایجاد تدریجی مسئولیت پذیری اجتماعی در خود و فراگیران دیگر
- حضور به موقع بر بالین بیماران اورژانس
- توجه به عملکرد عمومی خود و فراگیران دیگر نظیر (عملکرد ارتباطی اجتماعی ، نحوه پوشش ، نظم و انضباط) از طریق رعایت مقررات Dress Code ، ارائه بازخورد به فراگیران دیگر و تاکید بر الگو بودن خود
- توجه اکید به عملکرد تخصصی خود و فراگیران دیگر نظیر (اخذ شرح حال و معاینات تخصصی بیماران ، درخواست منطقی آزمایشات ، تفسیر و ادغام یافته های بالینی و پاراکلینیک ، استنتاج و قضاوت بالینی ، تشخیص بیماری ، تصمیم گیری های بالینی ، تجویز منطقی دارو ، انتخاب و انجام اقدامات درمانی ، طرز درخواست مشاوره های پزشکی ، ارجاع بیماران ، اقدامات پژوهشی ، استفاده از رایانه و نرم افزار های تخصصی و پیگیری بیماران) از طریق اهمیت دادن به تکمیل مستمراگ بوک و جلب نظارت مستقیم استادان به منظور کاستن از فراوانی سوء عملکرد ها و خطاهای پزشکی (Malpractices)
- رعایت اخلاق پژوهشی در تدوین پایان نامه ها بر اساس دستوالعمل های کمیته اخلاق در پژوهش .
- اجتناب اکید از انجام تحقیقات به خرج بیماران و انجام روش هایی که دستیاران به آن تسلط ندارند.
- اهمیت دادن به نحوه تکمیل و تنظیم پرونده های پزشکی ، به طوری که در حال حاضر و آینده به سهولت قابل استفاده باشند .

III - نکات اختصاصی اخلاق حرفه ای مرتبط با رشته :

لزوم رعایت حریم شخصی و موازین اخلاقی و پوشش مناسب بیمار در حین معاینه

References:

منابع درسی که با استفاده از آنها آموزش این برنامه قابل اجرا است :

الف - کتب اصلی:

1. Text Book of Mann surgery
2. Text book of Baxter sport in Foot and ankle
3. Campbell Operative Orthopaedic Surgery
- 4-Rockwood
- 5.Tasch

ب (مجلات اصلی:

1. Journal of foot and ankle international
2. Journal of foot and ankle surgery
3. Journal of Bone and Joint Surgery
4. Clinical Orthopedics and Related Research
5. Foot and Ankle Clinics

توضیح :

- ۱) در مورد کتب ، منظور آخرین نسخه چاپ شده در دسترس است .
- ۲) در مورد مجلات ، منظور مجلاتی است که در طول دوره دستیاری منتشر می شوند .

Student Assessment:

ارزیابی دستیار:

الف-روش ارزیابی (Assessment Methods):

☒ DOPS	☐ OSCE	☐ آزمون تعاملی رایانه ای	☒ شفاهی	☐ کتبی
☐ ارزیابی پورت فولیو	☒ ارزیابی مقاله	☐ آزمون ۳۶۰ درجه	☒ Logbook	☐ ارزیابی

ب : دفعات ارزیابی (Periods of Assessment):

هر ۶ ماه یکبار

شرح وظایف دستیاران:

شرح وظایف قانونی دستیاران در آئین‌نامه‌های مربوطه آورده شده است. مواردی که گروه بر آن تاکید می‌نماید عبارتند از:

- مشارکت در برنامه‌های آموزشی گروه
- ویزیت روزانه بیماران
- انجام مشاوره‌های مربوطه
- ارایه حداقل ۳۰ کنفرانس یا ژورنال کلاب در طول دوره
- شرکت در برنامه های کشیک مقیم
- شرکت در برنامه های آنکالی
- مشارکت در حداقل یک پروژه تحقیقاتی
- چاپ یا پذیرش حداقل ۲ مقاله پژوهشی در طی دوره در مجلات با نمایه ISI یا Pub med یا Scopus که می تواند ۱ مقاله در طی دوره در مجله معتبر داخلی علمی پژوهشی باشد.
- شرکت در برنامه های آموزشی و پژوهشی طبق برنامه تنظیمی
- ضروری است که تعداد کشیکها و سطح مسوولیت فرد در چرخشها طبق ضوابط بخش مربوطه و با هماهنگی مدیر برنامه تعیین گردد.

حداقل هیئت علمی مورد نیاز (تعداد - گرایش - رتبه):

حداقل سه نفر هیات علمی (۱ نفر استاد و ۲ نفر استادیار یا ۲ نفر دانشیار و یک نفر استادیار) که یک نفر با مدرک تخصصی فلوشیپی معتبر مربوطه و دو نفر دیگر با سابقه حداقل ۶ سال کار در زمینه فلوشیپ مربوطه با تایید هیات ممتحنه و دبیرخانه شورای آموزش پزشکی و تخصصی باشد.

تبصره: (پس از تصویب برنامه آموزشی، در ۵ سال اول، تایید تعداد و رتبه هیات علمی و جهت راه‌اندازی دوره تکمیلی تخصصی با نظر هیات ممتحنه رشته تخصصی ارئوپدی میباشد)

کارکنان دوره‌دیده یا آموزش دیده مورد نیاز برای اجرای برنامه:

نیاز نیست

فضاهای تخصصی مورد نیاز:

فضاهای تخصصی مورد نیاز این دوره که باید در دانشگاه مجری در دسترس باشند عبارتند از:

اتاق عمل - درمانگاه - اورژانس و بخش ارئوپدی - بخش واجد امکانات Rehabilitation - اورتز و پروتز

تنوع و حداقل تعداد بیماری‌های اصلی مورد نیاز در سال :

تعداد	بیماری
۲۰۰	شکستگی ها و آسیب های تروماتیک مچ پا و پا
۱۵۰	عوارض شکستگی های مچ پا
۱۰۰	آسیبهای ورزشی پا و مچ پا شامل ایمپینجمنتها، آسیبهای لیگامانی ، آسیبهای تاندونی و غضروفی
۵۰	پای روماتوئید
۲۰	تومورپا و مچ پا
۸۰	دفرمیتی پا و مچ پا
۵۰	آرتروزهای پا و مچ پا
۵۰	اختلالات فلجی و اختلالات تاندونی
۴۰	آسیب های استئوکوندرال تالوس
۶۰	پارگی های آشیل
۷۰	اختلالات انگشت شست (هالوکس)
۵۰	اختلالات پوستی و ناخن
۵۰	دردهای پلانتار
۱۵۰	پای دیابتی
۶۰	درمان بیماری های مادرزادی پا و مچ پا
۲۰	جراحیهای زیبایی پا

تعداد تخت مورد نیاز برای تربیت یک دستیار ورودی :

حداقل ۵ تخت اختصاص داده شده در بخش ارتوپدی
توضیح: درارزشیابی هابر اساس کل دستیاران موجود بخش مدنظر قرار خواهد گرفت

تجهیزات تخصصی مورد نیاز:

- ۱) وجود ست های اعمال جراحی اینترنال فیکسیشن و اکسترنال فیکسیشن در اتاق عمل
- ۲) C-arm و رادیولوژی پرتابل
- ۳) امکانات رادیولوژی، CT اسکن اسپیرال و MRI
- ۴) ست کامل آرتروسکوپ
- ۵) سونوگرافی

رشته های تخصصی یا تخصص های مورد نیاز :

الف: رشته های مورد نیاز: جراحی پلاستیک و ترمیمی (انتخابی)

ب: تخصص های مورد نیاز: بیهوشی - جراحی عمومی - رادیولوژی - جراحی عروق

معیارهای دانشگاههایی که مجاز به اجرای برنامه هستند:

دانشگاهی مجاز به راه اندازی این برنامه است که دارای ویژگی های زیر باشد :

* دارای دوره تخصصی مورد تأیید در رشته ارتوپدی باشد .

* حداقل ۱۰ دوره ، در دوره تخصصی ارتوپدی فارغ التحصیل داشته باشد .

* واجد حداقل های مندرج در این برنامه باشد .

ارزشیابی برنامه (Program Evaluation):

الف - شرایط ارزشیابی برنامه:

- این برنامه در شرایط زیر ارزشیابی خواهد شد:
- ۱-گذشت ۵ سال / ۲ دوره از اجرای دوره
- ۲-تغییرات عمده فناوری
- ۳-تصمیم سیاستگذاران اصلی مرتبط با برنامه

ب- شیوه ارزشیابی برنامه:

- نظر سنجی از هیئت علمی درگیر برنامه، دستیاران و دانش آموختگان با پرسشنامه های از قبل تدوین شده
- استفاده از پرسشنامه های موجود در واحد ارزشیابی و اعتبار بخشی دبیر خانه

ج- متولی ارزشیابی برنامه:

متولی ارزشیابی برنامه، واحد ارزشیابی و اعتبار بخشی دبیرخانه شورای آموزش پزشکی و تخصصی با همکاری کمیته تدوین برنامه است

د- نحوه بازنگری برنامه:

- مراحل بازنگری این برنامه به ترتیب زیر است :
- گرد آوری اطلاعات حاصل از نظر سنجی، تحقیقات تطبیقی و عرصه ای، پیشنهادات و نظرات صاحب نظران
  - در خواست از دبیر خانه جهت تشکیل کمیته تدوین برنامه
  - طرح اطلاعات گردآوری شده در کمیته تدوین برنامه
  - بازنگری در قسمتهای مورد نیاز برنامه و ارائه پیش نویس برنامه جدید به کمیسیون تدوین و برنامه ریزی آموزشی

ه- شاخص ها و معیارهای پیشنهادی گروه برای ارزشیابی برنامه:

شاخص ها و معیارهای ملحوظ شده در چارچوب ارزشیابی برنامه دبیرخانه (چک لیست پیوست) مورد قبول است

استانداردهای ضروری برنامه‌های آموزشی

- * ضروری است ، برنامه‌ی مورد ارزیابی در دسترس اعضای هیئت علمی و دستیاران قرار گرفته باشد.
- * ضروری است ، طول دوره که در برنامه‌ی مورد ارزیابی مندرج است ، توسط دانشگاه‌های مجری رعایت شود .
- * ضروری است ، شرایط دستیاران ورودی به دوره‌ی مورد ارزیابی با شرایط مندرج در برنامه منطبق باشد .
- * ضروری است ، ظرفیت پذیرش دستیار ، در دوره با ظرفیت مصوب منطبق باشد .
- * ضروری است ، ظرفیت پذیرش دستیار در راستای تامین حدود نیاز کلی کشور که در برنامه پیش‌بینی شده است باشد .
- * ضروری است دستیاران لاگ‌بوک قابل قبولی ، منطبق با توانمندی‌های عمومی و اختصاصی مندرج در برنامه‌ی مورد ارزیابی در اختیار داشته باشند .
- * ضروری است ، لاگ‌بوک دستیاران به طور مستمر تکمیل و توسط استادان مربوطه پایش و نظارت شود و باز خورد لازم ارائه گردد.
- * ضروری است ، دستیاران بر حسب سال دستگیری ، پروسیجرهای لازم را بر اساس تعداد مندرج در برنامه انجام داده باشند و در لاگ‌بوک خود ثبت نموده و به امضای استادان ناظر رسانده باشند .
- * ضروری است ، در آموزش‌ها حداقل از ۷۰٪ روش‌ها و فنون آموزشی مندرج در برنامه ، استفاده شود .
- * ضروری است ، دستیاران در طول هفته طبق تعداد روزهای مندرج در برنامه در درمانگاه حضور فعال داشته ، وظایف خود را تحت نظر استادان و یا دستیاران سال بالاتر انجام دهند و برنامه‌ی هفتگی یا ماهانه درمانگاه‌ها در دسترس باشد .
- * ضروری است ، دستیاران دوره‌های جراحی ، در طول هفته طبق تعداد روزهای مندرج در برنامه تحت نظر استادان و دستیاران سال بالاتر در اتاق عمل و دستیاران دوره‌های غیر جراحی در اتاقهای پروسیجر حضور فعال داشته باشند و برنامه‌ی هفتگی یا ماهانه اتاق‌های عمل در دسترس باشد .
- * ضروری است ، دستیاران ، طبق برنامه‌ی تنظیمی بخش ، در برنامه‌های گزارش صبحگاهی ، کنفرانس‌های درون‌بخشی ، مشارکت در آموزش رده‌های پایین‌تر و کشیک‌ها یا آنکالی‌ها حضور فعال داشته باشند و برنامه‌ی هفتگی یا ماهانه کشیک‌ها یا آنکالی‌ها در دسترس باشد .
- * ضروری است ، دستیاران ، طبق برنامه‌ی تنظیمی بخش ، در برنامه‌های راندهای آموزشی ، ویزیت‌های کاری یا آموزشی بیماران بستری حضور فعال داشته باشند .
- * ضروری است ، کیفیت پرونده‌های پزشکی تکمیل شده توسط دستیاران ، مورد تائید گروه ارزیاب باشد .
- * ضروری است ، دستیاران بر حسب سال دستگیری ، بخش‌های چرخشی مندرج در برنامه را گذرانده و از رئیس بخش مربوطه گواهی دریافت نموده باشند و مستندات آن به رویت گروه ارزیاب رسانده شود..
- * ضروری است ، بین بخش اصلی و بخش‌های چرخشی همکاری‌های علمی از قبل پیش‌بینی شده و برنامه‌ریزی شده وجود داشته باشد و مستنداتی که مبین این همکاری‌ها باشند ، در دسترس باشد .
- * ضروری است ، دستیاران مقررات Dress code را رعایت نمایند .
- * ضروری است ، دستیاران از منشور حقوق بیماران آگاه باشند و به آن عمل نمایند و عمل آنها مورد تائید گروه ارزیاب قرار گیرد .
- * ضروری است ، منابع درسی اعم از کتب و مجلات مورد نیاز دستیاران و هیات علمی ، در قفسه کتاب بخش اصلی در دسترس آنان باشد .
- * ضروری است ، دستیاران در طول دوره خود به روش‌های مندرج در برنامه ، مورد ارزیابی قرار گیرند و مستندات آن به گروه ارزیاب ارائه شود.

- * ضروری است ، دستیاران در طول دوره خود ، حداقل در یک **برنامه‌ی پژوهشی** مشارکت داشته باشند .
  - * ضروری است ، در بخش اصلی برای کلیه دستیاران **پرونده آموزشی** تشکیل شود و نتایج ارزیابی‌ها ، گواهی‌های بخش‌های چرخشی ، تشویقات ، تذکرات و مستندات ضروری دیگر در آن نگهداری شود .
  - * ضروری است ، بخش برای تربیت دستیاران دوره ، **هیات علمی موردنیاز** را بر اساس تعداد ، گرایش و رتبه‌ی مندرج در برنامه در اختیار داشته باشد و مستندات آن در اختیار گروه ارزیاب قرار گیرد .
  - * ضروری است ، بخش برای تربیت دستیاران دوره ، **کارکنان دوره‌دیده موردنیاز** را طبق موارد مندرج در برنامه در اختیار داشته باشد .
  - * ضروری است ، دوره **فضاهای آموزشی عمومی موردنیاز** را از قبیل : کلاس درس اختصاصی ، قفسه کتاب اختصاصی در بخش و کتابخانه عمومی بیمارستان ، مرکز کامپیوتر و سیستم بایگانی علمی در اختیار داشته باشد .
  - * ضروری است ، دوره ، **فضاهای تخصصی موردنیاز** را بر اساس موارد مندرج در برنامه در سطح دانشگاه در اختیار داشته باشند .
  - * ضروری است ، **تعداد و تنوع بیماران بستری و سرپایی** مراجعه‌کننده به بیمارستان محل تحصیل دستیاران ، بر اساس موارد مندرج در برنامه باشند .
  - * ضروری است ، به ازای هر دستیار به تعداد پیش‌بینی‌شده در برنامه ، **تخت بستری فعال** (در صورت نیاز دوره) در اختیار باشد .
  - * ضروری است ، **تجهیزات موردنیاز مندرج** در برنامه در اختیار مجریان برنامه قرار گرفته باشد و کیفیت تجهیزات ، مورد تأیید گروه ارزیاب باشد .
  - * ضروری است ، بخش‌های چرخشی ، **مورد تأیید قطعی** حوزه‌ی ارزشیابی و اعتباربخشی دبیرخانه باشند .
  - * ضروری است ، دانشگاه ذیربط ، **واجد ملاک‌های مندرج در برنامه** باشد .
- استانداردهای فوق ، در **۳۱ موضوع** ، مورد تصویب کمیسیون تدوین و برنامه‌ریزی آموزشی قرار گرفته و جهت پیگیری و اجرا در اختیار واحد ارزشیابی و اعتباربخشی دبیرخانه شورای آموزش پزشکی و تخصصی قرار داده می‌شود . ضمناً یک نسخه از آن در انتهای کلیه برنامه‌های مصوب آورده خواهد شد .

دبیرخانه شورای آموزش پزشکی و تخصصی
کمیسیون تدوین و برنامه‌ریزی آموزشی

منابع مورد استفاده برای تهیه این سند

۱- راهنمای تدوین برنامه آموزشی دوره تکمیلی تخصصی دبیرخانه شورای آموزش پزشکی و تخصصی